7. Konventsiiia pro obmezheniia robochoho chasu na promyslovykh pidpriemstvakh do vosmy hodyn na den ta soroka vosmy hodyn na tyzhden [Convention concerning the Limitation of Working Time in Industrial Enterprises to Eight Hours a Day and Forty-Eight Hours a Week]. Pryiniata Mizhnarodnoiu orhanizatsiieiu pratsi 29.10.1919. Konventsii ta rekomendatsii MOT. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU19K02U> [in Ukrainian].
8. Konventsiiia pro prava dytyny [Convention on the Rights of the Child] vid 20 lystopada 1989 roku. Ratyfikovana Postanovoiu VR № 789-XII vid 27.02.91. Redaktsiia zi zminamy, skhvalenymy rezoliutsiieiu 50/155 Heneralnoi Asamblei OON vid 21 hrudnia 1995 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
9. Kuznietsova Ye. (2009). Mizhnarodna praktyka zastosuvannia administratyvnykh i kryminalnykh sanktsii za porushennia vymoh okhorony pratsi. *Kadrovyyk. Trudove pravo dlia kadrovyyka*. № 6. p. 25. [in Ukrainian].
10. Kurmanov A. (2008). Okhorona trudovykh prav zhinok z malolitnymi ditmy (za kryminalnym zakonodavstvom zarubizhnykh krain) [Protection of labor rights of women with young children (under the criminal law of foreign countries)]. *Kadrovyyk. Trudove pravo dlia kadrovyyka*, № 5. pp. 67. [in Ukrainian].
11. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights]. Pryiniaty 16 hrudnia 1966 roku Heneralnoiu Asambleiueiu OON. Ratyfikovano Ukazom Prezydii Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR N 2148-VIII (2148-08) vid 19.10.73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text [in Ukrainian].
12. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights]. Pryiniaty 16 hrudnia 1966 roku Heneralnoiu Asambleiueiu OON. Ratyfikovano Ukazom Prezydii Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR N 2148-VIII (2148-08) vid 19.10.73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text [in Ukrainian].
13. Seulska deklaratsiia z bezpeky i hihiieny pratsi [Seoul Declaration on Occupational Safety and Health], pryiniata na XVIII. Vsesvitnomu konhresi z okhorony pratsi (2008 r., m. Seul, Koreia). URL: https://www.ilo.org/safework/info/WCMS_151816/lang--en/index.htm [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.3.15>

REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE OPERACYJNO-POSZUKIWAWCZEGO PRZECIWDZIAŁANIA PRZESTĘPSTWOM ZWIĄZANYM Z TWORZENIEM GANGÓW I ORGANIZACJI PRZESTĘPCZYCH

Taras Volikov

student

Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych (Charków, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-5976-2411

e-mail: VolikovTA@ua.fm

Adnotacja. Znaczenie tego artykułu polega na tym, że regulacja prawna nowych obszarów działalności operacyjno-poszukiwawczej pozwala znacznie zmodernizować stare metody działalności operacyjno-poszukiwawczej, rozszerzyć zakres źródeł uzyskiwania niezbędnych informacji operacyjnych i poprawić działalność jednostek policji kryminalnej w przeciwdziałaniu przestępczości. Celem artykułu jest określenie głównych problemów i sposobów poprawy regulacji prawnych w zakresie operacyjno-poszukiwawczego przeciwdziałania przestępstwom związanym z tworzeniem gangów i organizacji przestępczych przez jednostki policji kryminalnej. W artykule przeanalizowano akty prawne mające na celu przeciwdziałanie przestępstwom związanym z tworzeniem gangów i organizacji przestępczych, które regulują operacyjno-poszukiwawcze przeciwdziałanie przestępstwom przez jednostki policji kryminalnej. Określono sposoby poprawy regulacji prawnej operacyjno-poszukiwawczego przeciwdziałania tym przestępstwom, w szczególności Kodeksu Karnego Ukrainy, ustaw Ukrainy „O organizacyjnych i prawnych podstawach zwalczania przestępczości zorganizowanej” i „O działalności operacyjno-poszukiwawczej”.

Słowa kluczowe: przeciwdziałanie operacyjno-poszukiwawcze, gang, organizacja przestępcza, policja kryminalna, akt prawny.

LEGISLATIVE REGULATION OF OPERATIONAL AND INVESTIGATIVE COUNTERFEIT OF CRIMES RELATED TO THE FORMATION OF GANGS AND CRIMINAL ORGANIZATIONS

Taras Volikov

applicant

Kharkiv National University of Internal Affairs (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-5976-2411

e-mail: VolikovTA@ua.fm

Abstract. The relevance of the article is that the legal regulation of new areas of operational and investigative activities can significantly modernize the old methods of operational and investigative activities, expand the range of sources of necessary operational and relevant information and improve the activities of criminal police units in combating crime. The purpose of the article is to identify the main problems and ways to improve the legal regulation of operational and investigative counteraction by criminal police units to crimes related to the creation of gangs and criminal organizations. The article analyzes the legislative acts aimed at combating crimes related to the creation of gangs and criminal organizations, and which regulate the operational and investigative counteraction to criminal offenses by criminal police units. The ways of improving the legislative regulation of operative-search counteraction to these crimes, in particular the Criminal Code of Ukraine, the laws of Ukraine "On organizational and legal bases of fight against organized crime" and "On operative-search activity" are determined.

Key words: operative-search counteraction, gang, criminal organization, criminal police, legislative act.

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ЯКІ ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ СТВОРЕННЯМ БАНД ТА ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Тарас Воліков

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-5976-2411

e-mail: VolikovTA@ua.fm

Анотація. Актуальність статті полягає в тому, що правове врегулювання нових напрямів оперативно-розшукової діяльності дозволяє значно модернізувати старі методи оперативно-розшукової діяльності, розширити діапазон джерел отримання необхідної оперативно-значущої інформації та удосконалити діяльність підрозділів кримінальної поліції під час протидії злочинності. Метою статті є визначити основні проблеми та шляхи удосконалення законодавчого регулювання оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та злочинних організацій. У статті проаналізовані законодавчі акти, які спрямовані на протидію злочинам, які пов'язані зі створенням банд та злочинних організацій, та які регламентують оперативно-розшукову протидію кримінальним правопорушенням підрозділами кримінальної поліції. Визначено шляхи удосконалення законодавчого регулювання оперативно-розшукової протидії цим злочинам, зокрема Кримінального кодексу України, законів України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та «Про оперативно-розшукову діяльність».

Ключові слова: оперативно-розшукова протидія, банда, злочинна організація, кримінальна поліція, законодавчий акт.

Постановка проблеми. На сьогодні актуальність розробки засад функціонування механізму протидії злочинності зумовлена практичними потребами захисту прав і свобод громадян, розробки нової політики, стратегії і тактики протидії кримінальним загрозам. Пошук найефективніших шляхів треба розпочинати з нормативно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів, у тому числі й оперативних підрозділів цих органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність та негласну роботу під час кримінального провадження.

Правове врегулювання нових напрямів оперативно-розшукової діяльності дозволяє значно модернізувати старі методи оперативно-розшукової діяльності, розширити діапазон джерел отримання необхідної оперативно-значущої інформації та удосконалити діяльність підрозділів кримінальної поліції під час протидії злочинності. У зв'язку з цим актуальним є питання оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та злочинних організацій (далі – ЗО).

Одним із чинників незадовільного стану ефективності оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО, є недосконалість правового регулювання цієї сфери.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Окремим аспектам теоретико-прикладних засад оперативно-розшукової протидії злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО, у тому числі й правового регулювання цієї сфери, присвячені роботи Г.М. Бірюкова, М.Г. Богуславського, В.В. Босенка, Л.Ф. Гули, Б.В. Жукова, І.І. Іванчишина, О.В. Кириченка, А.М. Кислого, М.В. Корнієнка, Г.І. Масяйкина, Д.Й. Никифорчука, В.В. Ноніка, О.О. Подобного, І.В. Потаїчук, І.С. Стіхарни, О.І. Тарасенка, О.О. Толкаченка, О.Г. Цветкова, В.М. Шевелька, В.В. Шендрика та ін.

Проте незважаючи на широкий спектр досліджень, присвячених різним аспектам оперативно-розшукової протидії злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО, питання щодо оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції цим злочинам залишаються недостатньо вивченими. Це обумовлено, у першу чергу, прогалинами у правовому забезпеченні цього напрямку діяльності.

Метою статті є визначити основні проблеми та шляхи удосконалення законодавчого регулювання оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО.

Виклад основного матеріалу. Ефективне функціонування і діяльність правоохоронних органів насамперед залежить від їх правового регулювання.

Правовою основою регулювання оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО, є сукупність взаємопов'язаних нормативно-правових актів (законодавчих та підзаконних), які спрямовані на протидію зазначеним злочинам.

З метою аналізу механізму законодавчого регулювання оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО, та виявлення недоліків у цій сфері, розглянемо нормативно-правові акти за групами: 1) законодавчі акти, які спрямовані на протидію злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО; 2) законодавчі акти, які регламентують оперативно-розшукову протидію кримінальним правопорушенням підрозділами кримінальної поліції.

Протидія злочинності – одна з основних функцій держави, яка реалізується через кримінально-правову політику. Одним із основних правових засобів охорони громадської безпеки в Україні є встановлення кримінальної відповідальності за діяння, пов'язані зі створенням організованих злочинних об'єднань. При цьому слід зазначити, що кримінально-правові ознаки злочинних об'єднань у деяких випадках не мають єдиного законодавчого закріплення, а визначені за допомогою оцінних понять, на що неодноразово звертали увагу вчені (Жаровська, 2018:141; Усатий, 2003, 135; Фріс, 2014: 317). Це стосується насамперед стійкості, ієрархічності, попередньої зорганізованості тощо.

Банда є різновидом організованої групи (далі – ОГ) або ЗО. Кримінальна відповідальність за організацію озброєної банди з метою нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб, а також участь у такій банді або у вчинюваному нею нападі передбачена у ст. 257 «Бандитизм» КК України (Кримінальний кодекс України, 2001). Суспільна небезпека бандитизму полягає у тому, що банда, будучи особливим видом організованого злочинного об'єднання, загрожує основам громадської безпеки та має на меті напад на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб.

На підставі аналізу зазначеної кримінально-правової норми слід зазначити, що кримінальна відповідальність передбачена за вчинення таких дій особою, яка на момент їх вчинення досягла чотирнадцяти років: 1) організацію банди; 2) участь у такій банді; 3) участь у вчинюваному бандою нападі.

З метою однозначного тлумачення поняття «банда» як різновиду ОГ чи ЗО і, відповідно, однозначного застосування кримінального законодавства України, В.М. Бабенком запропоновано надати законодавче визначення поняття «банда» шляхом внесення доповнення до чинного КК України (Бабенко, 2013: 15). У зв'язку з цим О.В. Кириченко пропонує внести доповнення до ст. 257 КК України, в якій надати визначення поняття «банда» та скоригувати диспозицію цієї статті, а саме: 1) диспозицію ст. 257 КК України викласти у такій редакції: «Організація або участь у банді, а також участь у вчинюваному нею нападі»; 2) у примітках до цієї статті дати таке визначення: «Банда – це організоване стійке озброєне об'єднання (три і більше) осіб, які попередньо зорганізувалися з метою нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб» [6, с. 81]. Крім того, автор пропонує положення ч. 2 цієї статті викласти в такій редакції: «Звільняється від кримінальної відповідальності особа, крім організатора або керівника банди, за вчинення злочину, передбаченого частиною першою цієї статті, за винятком вчинення тяжких чи особливо тяжких злочинів, пов'язаних з посяганням на життя та здоров'я особи, якщо вона добровільно повідомила правоохоронні органи про створення банди або участь у ній та активно сприяла її розкриттю» (Кириченко, 2019: 82).

Ми погоджуємося з зазначеною пропозицією щодо передбачення у ст. 257 КК України заохочувальної норми та вважаємо, що це сприятиме самовикриттю особи у вчиненому злочині, викриттю банди та вилученню з незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв.

Кримінальна відповідальність за створення ЗО передбачена ст. 255 КК України, яка має назву «Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній» (Кримінальний кодекс України, 2001). Зазначена кримінально-правова норма встановлює заборону щодо: 1) створення ЗО, керівництво такою організацією або її структурними частинами; 2) участь у ЗО; 3) вчинення зазначених дій службовою особою з використанням службового становища; 4) створення злочинної спільноти, тобто об'єднання двох чи більше ЗО, керівництво такою спільнотою; 5) вчинення зазначених дій особою, яка здійснює злочинний вплив (будь-які дії особи, яка завдяки авторитету, іншим особистим якостям чи

можливостям сприяє, спонукає, координує або здійснює інший вплив на злочинну діяльність, організовує або безпосередньо здійснює розподіл коштів, майна чи інших активів (доходів від них), спрямованих на забезпечення такої діяльності) або є особою, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі» (особа, яка завдяки авторитету, іншим особистим якостям чи можливостям здійснює злочинний вплив і координує злочинну діяльність інших осіб, які здійснюють злочинний вплив).

Крім того, передбачена заохочувальна норма щодо звільнення від кримінальної відповідальності особи, крім організатора або керівника ЗО, за участь у ЗО, у тому числі й службовою особою з використанням службового становища, якщо вона до повідомлення їй про підозру у вчиненні цього злочину добровільно повідомила про створення ЗО або участь у ній та активно сприяла її розкриттю.

Ефективно протидіяти організованій злочинності можливо завдяки чіткого визначення стратегічних цілей, пріоритетності завдань, розроблення адекватних заходів такої протидії.

Головні напрями загальнодержавної політики та організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю визначає Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», в якому у ст. 6 відображено основні напрями боротьби з організованою злочинністю, зокрема: створення правової основи, організаційних, матеріально-технічних та інших умов для ефективної боротьби з організованою злочинністю, організація міжнародного співробітництва у цій сфері; виявлення та усунення або нейтралізація негативних соціальних процесів і явищ, що породжують організовану злочинність та сприяють їй; запобігання нанесенню шкоди людині, суспільству, державі; запобігання виникненню організованих злочинних угруповань; виявлення, розслідування, припинення і запобігання правопорушенням, вчинюваним учасниками організованих злочинних угруповань, притягнення винних до відповідальності; забезпечення відшкодування шкоди фізичним та юридичним особам, державі; запобігання встановленню корумпованих зв'язків з державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у кримінально протиправну діяльність; протидія використанню учасниками організованих злочинних угруповань у своїх інтересах об'єднань громадян і засобів масової інформації; запобігання легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом, використанню суб'єктів підприємницької діяльності для реалізації кримінально протиправних намірів (Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю, 1993).

Як зазначили О.В. Федосова та Ю.О. Михайлова, пріоритетом державної політики повинні стати чітко визначені напрями боротьби з організованою злочинністю, такі як: 1) визначення та аналіз реального стану і тенденцій організованої злочинності в державі, з'ясування причин та умов, що сприяють її поширенню в Україні; 2) удосконалення нормативно-правового забезпечення боротьби з організованою злочинністю; 3) розроблення методів та способів боротьби з організованою злочинністю з урахуванням сучасних загроз; 4) визначення чіткого кола суб'єктів, діяльність яких спрямована на боротьбу з організованою злочинністю; 5) поліпшення рівня матеріального, ресурсного, технічного, інформаційно-аналітичного забезпечення спеціально уповноважених суб'єктів боротьби з організованою злочинністю, а також підвищення рівня їхньої фахової кваліфікації; 6) посилення взаємодії правоохоронних органів із громадськістю у сфері боротьби з організованою злочинністю; 7) налагодження міжнародного співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю (Федосова, Михайлова, 2016: 193).

Як бачимо, одним із напрямів державної політики боротьби з організованою злочинністю є визначення чіткого кола суб'єктів, діяльність яких спрямована на боротьбу з організованою злочинністю.

Відповідно до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» систему державних органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, становлять: а) спеціально створені для боротьби з організованою злочинністю державні органи (координаційний комітет по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президенті України; спеціальні підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБУ); б) державні органи, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах виконання покладених на них інших основних функцій (органи Національної поліції України і СБУ, органи прокуратури України; органи доходів і зборів, органи Державної прикордонної служби України та органи державного фінансового контролю; органи і установи виконання покарань та слідчі ізолятори; розвідувальний орган Міністерства оборони України; Служба зовнішньої розвідки України; Національне антикорупційне бюро України) (Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю, 1993).

Слід зазначити, що до прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ» (Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ, 2015) відповідно до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» до спеціально створених для боротьби з організованою злочинністю відносилися спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю органів внутрішніх справ. Але у зв'язку з реформуванням органів внутрішніх справ зазначені підрозділи були ліквідовані.

У зв'язку з поширенням організованої злочинності в країні та неефективною протидією існуючим організованим злочинним об'єднанням з боку оперативних підрозділів Національної поліції, а також відсутністю спеціалізованого суб'єкта Національної поліції щодо протидії організованій злочинності, у 2018 р. були створені підрозділи стратегічних розслідувань.

Враховуючи те, що зазначені підрозділи були створені безпосередньо для протидії організованій злочинності взагалі та діяльності організованих злочинних угруповань зокрема, вважаємо за необхідне передбачити у Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» підрозділи стратегічних розслідувань Національної поліції як суб'єктів протидії організованої злочинності, а також визначити механізм звільнення від кримінальної відповідальності та покарання осіб, які сприяли правоохоронним органам викриттю ОГ чи ЗО, та вчинених ними кримінальних правопорушень.

Правовою основою здійснення оперативно-розшукової діяльності в Україні є Закон України від 18 лютого 1992 р. «Про оперативно-розшукову діяльність», в якому визначено, що оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. Завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена КК України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави (Про оперативно-розшукову діяльність, 1992).

Аналіз зазначеного законодавчого акту дають нам підстави стверджувати щодо необхідності нормативного закріплення таких категорій, як «оперативно-розшукова протидія кримінальним правопорушенням», «пошуковий захід» та «оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження». Це пов'язано з наступним:

1) оперативно-розшукова протидія кримінальним правопорушенням є різновидом протидії злочинності, яка здійснюється завдяки використанню засобів, форм та методів оперативно-розшукової діяльності. Відсутність законодавчого закріплення цієї категорії «сприяє» неоднозначному трактуванню змісту та меж такої протидії з боку науковців в галузі оперативно-розшукової діяльності та працівників оперативних підрозділів Національної поліції. Наприклад, існує думка, що оперативно-розшукова протидія злочинам – це діяльність оперативних підрозділів правоохоронних органів, яка полягає у використанні гласних і негласних форм і методів оперативно-розшукової діяльності, яка спрямована на виявлення та запобігання злочинам; встановлення осіб, що готують або вчинили злочини; розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування покарання; забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів, осіб, які надають допомогу або сприяють оперативно-розшуковій діяльності, беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів (Кириченко, 2014: 60);

2) традиційно у теорії оперативно-розшукової діяльності та у відомчих нормативно-правових актах МВС України заходи, що здійснюються оперативними підрозділами під час оперативно-розшукової діяльності, класифікуються на оперативно-розшукові заходи та пошукові заходи (або заходи оперативного (ініціативного) пошуку). А в оперативно-розшуковому законодавстві оперативно-розшукову діяльність визначають як систему пошукових та контррозвідувальних заходів. У зв'язку з цим виникає потреба щодо розкриття терміну «пошуковий захід».

Крім того, ми підтримуємо пропозицію щодо передбачення у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» можливість здійснення оперативно-розшукової діяльності за наявності достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (Кириченко, 2019: 13). Зазначене сприятиме у першу чергу здійснювати безперервно та повно увесь комплекс заходів щодо документування банд та ЗО.

Висновки. Таким чином, з метою удосконалення законодавчого регулювання оперативно-розшукової протидії підрозділами кримінальної поліції злочинам, які пов'язані зі створенням банд та ЗО, пропонуємо внести зміни та доповнення до наступних законодавчих актів, зокрема:

1) у примітках до ст. 257 КК України дати визначення поняття банди, як організованого стійкого озброєного об'єднання (три і більше) осіб, які попередньо зорганізувалися з метою нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб та передбачити спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за бандитизм («Звільняється від кримінальної відповідальності особа, крім організатора та керівника банди, за вчинення злочину, передбаченого частиною першою цієї статті, за винятком вчинених тяжких чи особливо тяжких злочинів, пов'язаних із посяганням на життя та здоров'я особи, якщо вона добровільно заявила про створення банди або участь у ній органам державної влади або органам місцевого самоврядування та активно сприяла її розкриттю»);

2) передбачити у Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» підрозділи стратегічних розслідувань НПУ як суб'єктів протидії організованої злочинності; визначити механізм звільнення від кримінальної відповідальності та покарання осіб, які сприяли викриттю ОГ чи ЗО та вчинених ними кримінальних правопорушень;

3) в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» дати визначення понять «оперативно-розшукова протидія кримінальним правопорушенням» та «пошуковий захід», а також передбачити можливість здійснення оперативно-розшукової діяльності за наявності достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про осіб, які вчинили кримінальне правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Бабенко В.М. Кримінально-правова характеристика та запобігання умисним вбивствам, вчинених організованими групами та злочинними організаціями: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.

- 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В.М. Бабенко. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2013. – 20 с.
2. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання: монографія / Г.П. Жаровська Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018. – 568 с.
3. Кириченко О.В. Напрями удосконалення норми про кримінальну відповідальність за бандитизм // О.В. Кириченко / Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 бер. 2019 р.). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – С. 80–82.
4. Кириченко О.В. Место оперативно-розшукового противодействия в системе противодействия преступности / О.В. Кириченко // *Legea si Viata*. – 2014. – № 7/2. – С. 58–61.
5. Кириченко О.В. Шляхи удосконалення діяльності підрозділів кримінальної поліції щодо протидії злочинам проти громадської безпеки / О.В. Кириченко // Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 8 листоп. 2019 р.): у 2-х ч. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. – Ч. 1. – С. 12–15.
6. Кримінальний кодекс України 05.04.2001 № 2341-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ: Закон України від 12.02.2015 № 193-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 21. – Ст. 134.
8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 35. – Ст. 358
10. Усатий Г.О. Кримінально-правові проблеми протидії організованій злочинності / Г.О. Усатий // Проблеми відповідальності за злочини проти громадської безпеки за новим Кримінальним кодексом України: матер. Міжнар. наук.-практ. семінару (Харків, 1–2 жовт. 2002 р.). – Харків: Схід-регіон. центр гуманітар.-освіт. ініціатив, 2003. – С. 132–135.
11. Федосова О.В. Шляхи вдосконалення державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю / О.В. Федосова, Ю.О. Михайлова // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. – Вип. 6. Т. 2. – С. 190–195.
12. Фріс П.Л. Вибрані праці / П.Л. Фріс. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2014. – 652 с.

References:

1. Babenko, V.M. (2013). *Kryminalno-pravova kharakterystyka ta zapobihannia umysnym vbyvstvam, vchynenykh orhanizovanyimi hrupamy ta zlochynnyimi orhanizatsiyami* [Criminal law characterization and prevention of premeditated murders committed by organized groups and criminal organizations]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Dnipropetrovsk: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs [in Ukrainian].
2. Zharovska, H.P. (2018). *Transnatsionalna orhanizovana zlochynnist v Ukraini: fenomen, determinatsiia, zapobihannia: monohrafiya* [Transnational organized crime in Ukraine: phenomenon, determination, prevention: monograph]: Chernivtsi: Chernivtsi National University [in Ukrainian].
3. Kyrychenko, O.V. (2019) *Napriamy udoskonalennia normy pro kryminalnu vidpovidalnist za bandytyzm* [Directions for improving the rules on criminal liability for banditry]. *Mizhnarodna ta natsionalna bezpeka: teoretychni i prykladni aspekty: mater. III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Dnipro, 15 ber. 2019 r.). – International and national security: theoretical and applied aspects: mater. III International. scientific-practical conf. (Dnipro, March 15, 2019).* (pp. 80–82) Dnipro: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs [in Ukrainian].
4. Kirichenko, O.V. (2014). *Mesto operativno-rozyskogo protivodeistviia v sisteme protivodeistviia prestupnosti* [The place of operational-investigative counteraction in the crime counteraction system]. *Legea si Viata – Legea si Viata*, 7/2, 58–61 [in Russian].
5. Kyrychenko, O.V. (2019). *Shliakhy udoskonalennia diialnosti pidrozdiliv kryminalnoi politsii shchodo protydii zlochynam proty hromadskoi bezpeky* [Ways to improve the activities of criminal police units to combat crimes against public safety]. *Proceedings from: Operativno-rozshukova diialnist Natsionalnoi politsii: problemy teorii ta praktyky: mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Dnipro, 8 lystop. 2019 r.): u 2-kh ch. (Vol. 1) – Operational search activity of the National Police: problems of theory and practice: mater. All-Ukrainian scientific-practical conf. (Dnipro, November 8, 2019): in 2 parts* (pp. 12–15) Dnipro: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, 2019 [in Ukrainian].
6. *Kryminalnyi kodeks Ukrainy 05.04.2001 № 2341-III*. [Criminal Code of Ukraine 05.04.2001 № 2341-III.] [rada.gov.ua Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text) [in Ukrainian].
7. *Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo reformuvannia orhaniv vnutrishnikh sprav: Zakon Ukrainy vid 12.02.2015 № 193-VIII*. [On amendments to some legislative acts of Ukraine on the reform of internal affairs bodies: Law of Ukraine of 12.02.2015 № 193-VIII] (2015) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 21, art. 134 [in Ukrainian].
8. *Pro operativno-rozshukovu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.02.1992 № 2135-XII* [About operative-search activity: Law of Ukraine of February 18, 1992 № 2135-XII] [rada.gov.ua Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text) [in Ukrainian].
9. *Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu: Zakon Ukrainy vid 30.06.1993 № 3341-XII*. [On the organizational and legal framework for combating organized crime: Law of Ukraine of June 30, 1993 № 3341-XII] (1993). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 35, art. 358 [in Ukrainian].

10. Usatyi H.O. Kryminalno-pravovi problemy protydyi orhanizovanii zlochynnosti [Criminal law problems of combating organized crime]. *Problemy vidpovidalnosti za zlochyny proty hromadskoi bezpeky za novym Kryminalnym kodeksom Ukrainy : mater. Mizhnar. nauk.-prakt. seminaru (Kharkiv, 1–2 zhovt. 2002 r.). – Problems of responsibility for crimes against public safety under the new Criminal Code of Ukraine: Mater. International. scientific-practical seminar (Kharkiv, October 1–2, 2002)* (pp. 132–135) Kharkiv: Skhid.-rehion. tsentr humanitar.-osvit. initsiatyv, 2003 [in Ukrainian].
11. Fedosova, O.V. & Mykhailova, Yu.O. (2016) Shliakhy vdoskonalennia derzhavnoi polityky u sferi borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu [Ways to improve public policy in the fight against organized crime]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava – Scientific Bulletin of Public and Private Law*, 6, Vol. 2, 190-195 [in Ukrainian].
12. Fris, P.L. (2014) Vybrani pratsi [Selected works]. Ivano-Frankivsk: Foliant [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.3.16>

W SPRAWIE SZCHARAKTERYZOWANIA ISTOTY I TREŚCI ŚLEDZTWA SŁUŻBOWEGO, JAKO WAŻNEGO ETAPU POSTĘPOWANIA DYSCYPLINARNEGO

Vladyslav Halushko

*doktor filozofii, student Katedry Prawnego Zabezpieczenia Działalności Gospodarczej Charkowskiego
Narodowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych (Charków, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-1542-7209

Vladyslav_Halushko@ukr.net

Adnotacja. Nowoczesny system prawny Ukrainy składa się z różnych instytucji prawnych, których kluczowym celem jest uporządkowanie stosunków społecznych w różnych dziedzinach życia publicznego, a także zapewnienie ochrony praw, wolności i interesów człowieka i obywatela. Jednak dość często ustalony proces bytu społecznego jest zakłócany przez poszczególne podmioty, w wyniku czego prawa i wolności ludzi, a nawet całych grup społecznych, są szkodliwe. W artykule, opierając się na analizie poglądów naukowych naukowców i norm obowiązującego prawa, przeanalizowano treść, istotę i cechy postępowania dyscyplinarnego, jako odrębnej instytucji z zakresu prawa pracy. Wyjaśniono, w jaki sposób kategoria dochodzenia służbowego odnosi się do postępowania dyscyplinarnego. Podkreślono, że dochodzenie służbowe w pewien sposób gwarantuje prawa pracownicze pracownika, chroni je przed bezprawnym ograniczeniem lub naruszeniem.

Słowa kluczowe: dyscyplina pracy, postępowanie dyscyplinarne, dochodzenie służbowe, występki dyscyplinarne.

TO THE CHARACTERIZATION OF THE ESSENCE AND CONTENT OF THE OFFICIAL INVESTIGATION AS AN IMPORTANT STAGE OF DISCIPLINARY PROCEEDINGS

Vladyslav Halushko

*доктор філософії, здобувач кафедри правового забезпечення
господарської діяльності Харківського національного
університету внутрішніх справ (Харків, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-1542-7209

Vladyslav_Halushko@ukr.net

Abstract. The modern legal system of Ukraine consists of various legal institutions, the key purpose of which is to regulate public relations in various spheres of public life, as well as to protect the legal rights, freedoms and interests of man and citizen. At the same time, quite often the established process of social existence is violated by individual subjects, as a result of which the rights and freedoms of people, or even entire social groups, are harmed. The article, based on the analysis of scientific views of scientists and the norms of current legislation, analyzes the content, nature and features of disciplinary proceedings as a separate institution in the field of labor law. Find out how the category of official investigation correlates with disciplinary proceedings. It is emphasized that the official investigation in some way guarantees the labor rights of the employee, protects them from illegal restriction or violation.

Key words: labor discipline, disciplinary proceedings, official investigation, disciplinary misconduct.